

Nederlandse Vereniging van
Vrijgevestigde Psychologen & Psychotherapeuten

Reactie in het kader van de internetconsultatie op de 'beleidsvisie zorgvuldige gegevensuitwisseling over de sectoren heen in het kader van de decentralisatie'

De Nederlandse Vereniging van Vrijgevestigde Psychologen & Psychotherapeuten (NVVP) heeft met belangstelling kennis genomen van de 'beleidsvisie zorgvuldige gegevensuitwisseling over de sectoren heen in het kader van de decentralisaties'.

De NVVP maakt graag gebruik van de mogelijkheid om, in het kader van de internetconsultatie, een reactie op de beleidsvisie te geven. Vanuit haar doelstelling zal de NVVP zich daarbij vooral richten op de gegevensuitwisseling in en rondom de jeugd-ggz. Na enkele algemene opmerkingen over het standpunt van de NVVP inzake de Jeugdwet en de privacy zullen enkele, meer specifieke aspecten van deze beleidsvisie de revue passeren, waar mogelijk met aanbevelingen tot verbetering. De vier door u gestelde vragen zullen hierbij leidend zijn:

1. Bent u het eens met de uitgangspunten van de visie?
2. Waar is volgens u nadere visievorming nodig?
3. Wordt de positie van de burger voldoende versterkt?
4. Heeft u suggesties voor de verdere uitwerking van de visie?

Algemene opmerkingen

De NVVP heeft zich in het verleden altijd verzet tegen de nieuwe Jeugdwet, meer in het bijzonder tegen de transitie van de jeugd-ggz naar de gemeenten. Niet alleen omdat wij ten principale vinden dat jeugd-ggz, net als de somatische zorg, in de zorgverzekeringswet thuishoort, maar ook omdat wij ons grote zorgen maken over de privacy van kwetsbare kinderen en hun ouders/verzorgers.

Een essentiële voorwaarde voor het kunnen bieden van goede hulpverlening, zeker in het kader van geestelijke gezondheidszorg, is een goede vertrouwensrelatie met de behandelaar. Kwetsbare kinderen en hun ouders/verzorgers moeten erop kunnen rekenen dat de informatie die in het kader van de behandeling met de behandelaar wordt gedeeld, niet in verkeerde handen.

Vraag 1: **Bent u het eens met de uitgangspunten van de visie?**

De NVVP vindt het belangrijk dat er een solide beleid op het gebied van de privacy wordt ontwikkeld in de 42 regio's. Juist omdat de toekomst van veelal kwetsbare kinderen in het geding is, is het van het grootste belang dat gegevens alleen gedeeld worden als dat in het belang van het kind absoluut noodzakelijk is.

Op 9 december 2013 heeft de Eerste Kamer, in de aanloop naar de behandeling van de Jeugdwet, in commissieverband gesprekken gevoerd met tal van deskundigen. Bij deze gesprekken werden de privacybepalingen flink onder vuur genomen. Een van de genodigden, de heer Tomesen van het CBP, wees op drie gevaren.

1. Het gevaar dat er, in het kader van 1 plan 1 gezin, meer informatie wordt verzameld dan op grond van de Wet Bescherming Persoonsgegevens wenselijk is ;
2. Het gevaar dat de gegevens die verzameld worden voor andere doeleinden worden gebruikt dan waarvoor ze verzameld worden en,
3. Daarnaast wees de heer Tomesen op het beveiligingsrisico.

De NVVP deelt zijn bezorgdheid en vindt het belangrijk dat er een beleidsvisie tot stand komt op het gebied van de privacy. We vinden dat de voorliggende beleidsvisie uitbereiding en aanscherping behoeft.

Vraag 2: Waar is volgens u nadere visievorming nodig?

a. De voorliggende beleidsvisie heeft betrekking op 'de zorgvuldige gegevensuitwisseling over de

sectoren heen in het kader van de decentralisatie'. Naast gegevensuitwisseling met de diverse professionals in het kader van de zorg, worden er ook gegevens uitgewisseld met de gemeenten in het kader van de inkoop, bekostiging en betaling van de jeugdhulp. In de beleidsvisie wordt nauwelijks ingegaan op deze uitwisseling van gegevens.

De NVVP wil niet dat kinderen en hun ouders/verzorgers het risico lopen dat gevoelige gegevens over de kinderen en hun ouders op straat komen te liggen. De NVVP wil daarom dat ook de uitwisseling van gegevens tussen zorgaanbieders en gemeenten in de beleidsvisie verder uitgewerkt wordt.

b. Met betrekking tot de zeldzame, kostbare jeugdhulp die niet door de gemeente is ingekocht,

wordt aangegeven dat de gemeente, om zijn jeugdhulpplicht te kunnen uitvoeren, zal moeten weten "voor welk persoon, en welk probleem een voorziening moet worden getroffen". In de beleidsvisie wordt niet omschreven op welke wijze deze procedure plaatsvindt. Ook is onduidelijk wie er over deze aanvraag beslist. De NVVP vindt het belangrijk dat juist in deze gevallen uiterste terughoudendheid wordt betracht bij het delen van informatie. De NVVP stelt daarom voor dat, niet alleen met het oog op de privacy maar ook met het oog op de deskundigheid, bij de uitwerking van dit onderdeel de gemeenten zich laten vertegenwoordigen door een BIG-geregistreeerde deskundige. Het gaat hier immers vaak om een privacygevoelig dossier waarin de problemen en belangen van kwetsbare jonge mensen centraal staan.

c. *In antwoord op Kamervragen van het lid Keijzer is nader ingegaan op de jeugdhulpplicht van de*

gemeenten. Bevestigd werd dat de gemeenten moeten voorzien in een passend aanbod voor jongeren. Een gemeente kan, als zij de benodigde jeugdhulp niet heeft ingekocht, deze hulp alsnog inkopen. Ook is het mogelijk dat zij een PGB beschikbaar stelt. Ook met betrekking tot de procedure waarin de PGB wordt aangevraagd, is het van groot belang dat de privacy in acht wordt genomen. En voor dit onderdeel ziet de NVVP eveneens graag een BIG-geregistreeerde gemeentelijke toetser. Ook hier gaat het vaak om een privacygevoelig dossier waarin de problemen en belangen van kwetsbare jonge mensen centraal staan.

Vraag 3: Wordt de positie van de burger voldoende versterkt?

Met betrekking tot de positie van de burger hebben we een aantal aanvullingen. In de beleidsvisie wordt gesteld dat voor het overgrote deel van de situaties waarin burgers een beroep doen op de overheid, het uitwisselen van de gegevens met toestemming van de burger plaatsvindt. Dit geldt óók voor een groot deel van de multi-probleemhuishoudens. Aangegeven wordt dat slechts in een zeer beperkt aantal gevallen de overheid, zonder toestemming van betrokkenen, gegevens uit wil wisselen omdat de veiligheid en gezondheid van betrokkenen of de omgeving dat vraagt.

a. In de beleidsbrief wordt op goede grond gesteld dat het feit, dat de noodzakelijke gegevensuitwisseling in samenspraak met de burger tot stand is gekomen, niet betekent dat privacyvraagstukken geen rol meer spelen. De overheid heeft altijd de plicht om terughoudend om te gaan met de uitvraag en registratie van persoonsgegevens. Zij is daarbij gehouden aan de in de Wbp vastgelegde criteria van noodzaak, subsidiariteit en proportionaliteit.

Het CBP heeft er in dit kader op gewezen dat de burger die ondersteuning vraagt zich ook in een afhankelijkheidspositie bevindt ten opzichte van de overheid en zich daardoor wellicht niet vrij voelt, om nee te zeggen als de overheid vraagt om persoonsgegevens. Soms niet, omdat de burger weet dat na drang dwang komt; soms niet, omdat het weigeren van de toestemming gevolgen kan hebben voor een andere hulpvraag. Ook in deze gevallen is het

van het grootste belang dat de in de Wbp vastgelegde criteria van noodzaak, subsidiariteit en proportionaliteit nageleefd worden.

b. In de beleidsvisie wordt aangegeven dat de burger een zichtbare en gezaghebbende plek

moet hebben om klachten te uiten met betrekking tot gegevensuitwisseling en privacy. Dit onderdeel ondersteunen we van harte. In de beleidsvisie wordt voorgesteld om hiervoor tenminste tot de eerste evaluatie van de decentralisatiewetten een ombudsfunctie in het leven te roepen. De NVVP is met de opstellers van de beleidsvisie van mening dat de ombudsman een waardevolle aanvulling is. De NVVP vindt dat de ombudsfunctie een permanente plaats verdient binnen het lokale bestel. Het gaat hier immers om privacygevoelige problemen van kwetsbare kinderen en hun ouders/verzorgers. De NVVP verwacht dat deze groep burgers zich ook na de evaluatie van de decentralisatiewetten in een kwetsbare positie bevindt.

c. Voorts wordt in de beleidsvisie gesteld dat gemeenten actief beleid moeten voeren om burgers te wijzen op hun rechten met betrekking tot gegevensverwerking, bezwaar en beroep en het inzage- en correctierecht van gegevens. De NVVP vindt het belangrijk dat burgers goed geïnformeerd zijn over hun rechten, daarom zien we graag dat gemeenten ook informatie verstrekken over de mogelijkheid om eerder verleende toestemming in te trekken.

Vraag 4: Heeft u suggesties voor de verdere uitwerking van de visie?

Een aantal suggesties hebben we al onder vraag 2 en vraag 3 aangestipt. In aanvulling op deze voorstellen brengen wij graag nog een tweetal punten onder de aandacht.

a. Het eerste punt heeft betrekking op de veiligheid van de informatie-uitwisseling. De burger moet erop kunnen vertrouwen dat zijn of haar gegevens veilig zijn bij de instanties die deze in beheer en gebruik hebben. Uitgangspunt in de beleidsvisie is dat de gegevensuitwisseling moet voldoen aan de geldende beveiligingsprincipes van gemeenten. De NVVP vindt het belangrijk dat er bij de nadere uitwerking van dit document meer aandacht komt voor de veiligheid van informatie-uitwisseling. In het rapport 'De burger bediend in 2013/Veilig gebruik Suwinet', over informatiebeveiliging bij gemeenten, concludeert de Inspectie SZW dat maar vier procent van de gemeenten voldoende beveiligingsmaatregelen heeft getroffen voor het opvragen van persoonsgegevens via Suwinet. Ook blijkt uit datzelfde onderzoek dat 13 procent van de gemeenten aan geen enkele van de onderzochte normen voor informatiebeveiliging voldoet. De NVVP vindt dergelijke uitkomsten onaanvaardbaar als er kwetsbare kinderen en gezinnen in het geding zijn. In die gevallen is extra alertheid op zijn plaats. De NVVP ziet daarom graag dat er bij de uitwerking van de beleidsvisie meer aandacht wordt besteed aan de mogelijkheden die er zijn om een adequate beveiliging van gegevens te garanderen.

b. Ons tweede punt heeft betrekking op de privacy-impactanalyse. Tijdens het debat over de Jeugdwet in de Eerste Kamer heeft staatssecretaris Teeven aangegeven dat alle gemeenten in mei een privacy-impactanalyse (PIA) gaan uitvoeren. De NVVP is blij met deze ontwikkeling en vindt het belangrijk dat de resultaten meegenomen worden in de beleidsvisie. Mede aan de hand van de PIA kan worden beoordeeld of de verwerking van persoonsgegevens, in het kader van de gedecentraliseerde integrale aanpak, gerechtvaardigd is. Ook is er dan scherper zicht op de vraag of en waar extra waarborgen inbouwd moeten worden.

De NVVP wil dat de uitkomsten van de PIA worden betrokken bij de verdere uitwerking van de beleidsvisie. We willen voorkomen dat er meer gegevens uitgevraagd worden dan de gegevens die strikt noodzakelijk zijn in het belang van het kind en zijn ouders/verzorgers. Ook willen we voorkomen dat rechtmatig, voor een bepaald doel verzamelde, gegevens worden gebruikt voor een ander -niet verenigbaar- doel.

